

عنوان مقاله:

تکوین مفهوم انسان فره مند دیانت زرتشتی به انسان کامل از منظر اسماعیلیه

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های ادیبانی، دوره 12، شماره 23 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

مهدی علمی دانشور - دانشجوی دکتری ادیان ایرانی، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران

مهدی لک زایی - استادیار گروه ادیان غیرابراهیمی، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران

مهدی فرمانیان - دانشیار گروه مذاهب اسلامی، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران

محمد شکری فومشی - استادیار گروه ادیان غیرابراهیمی، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران.

خلاصه مقاله:

در متون دینی زرتشتی، انتقال فره ایزدی و پادشاهی از شاهی به شاه دیگر، سلسله ای از انسان های فره مند را پدید آورد که به واسطه همان فره، وظیفه سرپرستی خلق و تصرف در امور آنها و برقراری نور در سراسر هستی را عهده دار شدند. بعد از فتح ایران توسط مسلمانان، فره ایزدی بار دیگر با حفظ صورت بندی های گفتمانی خود، در متون مختلف نمود تازه ای پیدا کرد. در مذهب اسماعیلیه بنا به شرایط زمانی و مکانی، سلسله ای از انسان های کامل تشکیل شدند که آنها نیز وظایفی مشابه با انسان های فره مند، یعنی وظیفه حفظ و نگهداری مردم را از خطر گمراهی بر عهده داشتند. با این نظر و با توجه به وجود عناصر الهیاتی در گفتمان فره ایزدی که بر مبنای آن حاکمان با برخورداری از تایید اهوره مزدا و با داشتن گونه ای «ولایت» و خاصیت آیینگی، فیض اهوره مزدا را به مردم انتقال دادند؛ این مسئله را می توان یکی از مهم ترین جنبه های اشتراک نظر در گفتمان فره ایزدی و بحث ولایت و انسان کامل در ادبیات جهان اسلام به حساب آورد. به این ترتیب تکوین و سیر تطور مفهومی تدریجی در نظریه ولایت و انسان کامل و پیوند آن میان حکمت خسروانی و عرفان ایرانی تا قرن هفتم هجری در زمینه حاکمیت سیاسی در ایران پدید آمد. این مقاله با روش تطبیقی، در پی بررسی و تحلیل این دو جریان دینی - عرفانی ایرانی و اسلامی است تا پرده از شباهت ها و اختلاف های این دو جریان بردارد.

کلمات کلیدی:

انسان فره مند، فره، انسان کامل، ولایت، اسماعیلیه، فره شاهی، فره ایزدی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2073215>

